

URBANIZACE – STĚHUJEME SE DO MĚST

Obsahový cíl:

- Žáci se zamyslí nad základními otázkami urbanizace, problematizují výhody a nevýhody života ve městě/na vesnici.
- Žáci mezi sebou diskutují o vlastních životních preferencích.
- Žáci ve skupinách připravují a prezentují informace o městech z jejich země.
- Žáci formulují hlavní důvody stěhování obyvatelstva do měst.
- Žáci vytváří grafy podle velikosti měst.
- Žáci chronologicky řadí historické události.
- Žáci diskutují nad tím, jak se chovat, aby byl život ve městech kvalitnější.
- Žáci ve skupinách popisují historická města.

Jazykový cíl:

- Žáci si doplňují slovní zásobu k tématu.
- Žáci na základě porozumění textu třídí jednotlivé výroky do tabulky ne/výhod života na vesnici/ve městě.
- Žáci na základě porozumění textu doplňují slovní zásobu.
- Žáci na základě porozumění grafu odpovídají na otázky.
- Žáci ve skupinách popisují historická města.
- Žáci na základě porozumění textu přiřazují k textu odpovídající obrázky.
- Žáci diskutují nad tím, jak se chovat, aby byl život ve městech kvalitnější.

Slovní zásoba:

urbanizace, vesnice, město, stan, stánek, slum, hluk, klid, dopravní spojení, úřady, rychlejší životní tempo, stres, zaměstnání, ne/výhody, inženýrské sítě, městská hromadná doprava, obchody, dostupnost zdravotní péče, vysoká kriminalita, delší pracovní doba, obyvatelstvo, koncentrace, růst, způsob života, osada, zemědělství, řemesla, průmyslová revoluce, vynález, hustota obyvatelstva, velkoměsto, chudoba, znečištění ovzduší, zácpy, bezdomovci, skládky,

Jazykové struktury:

na vesnici/ve městě žijí..., je tam víc/míň/lepší/horší/lehčí/těžší..., a proto..., stále více lidí žije v..., v roce...žilo/bude žít v/na... více/méně lidí než v/na..., stěhovat se, orat, zavlažovat, pěstovat

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Urbanizace – stěhujeme se do měst

1. Podívejte se na obrázky. Co myslíte, že asi lidé na obrázku říkají? Přiřaďte k větám dole číslo obrázku.

- A. „Moji rodiče pracují na poli. Do školy nikdy nechodili. Já bych do školy chodit chtěla.“
- B. „Slyšeli jsme, že když se v jiných zemích chcete ohřát, jen zapnete knoflík a je teplo. My si musíme udělat oheň.“
- C. „Naše město je malé, ale je tam vždycky co dělat. Na ulici je nějaký program pro děti nebo si můžete koupit něco ve stánku.“
- D. „Jsem ráda, že žijeme na farmě. Když chci, můžu jezdit na koni.“
- E. „Ve slumu by se vám líbilo. Máte spoustu kamarádů. Myjete se v řece a odpadky vyhazujete z okna.“
- F. „Bydlíme ve stanech. Nemáme moc jídla ani pití. Museli jsme utéct z naší země, protože tam je válka.“
- G. „V našem městě žije víc než 7 milionů lidí. Proto tu staví velké domy pro hodně lidí.“
- H. „Máme rádi tohle město. Je sice velké, ale není tu tolik lidí a můžete tu jezdit na kole.“

4

2. Na kterých obrázcích ze cvičení 1 žijí lidé ve městě a na kterých na vesnici. Žijí ještě jinde?

Na vesnici žijí lidé na obrázku

Ve městě žijí lidé na obrázku

Kde jinde žijí lidé na obrázcích?

3. Kde byste chtěli žít? Vyberte jeden obrázek a řekněte, proč byste tam chtěli žít. A kde byste nechtěli žít a proč?

4. Víte, co znamenají tahle slova? Nakreslete je.

stan	stánek	slum
------	--------	------

5. Jaké jsou výhody (plusy) a nevýhody (mínusy) života ve městě a na vesnici? Doplňte do tabulky. Pak přidejte vlastní.

Je tam větší hluk. Je tam horší dopravní spojení. Je tam větší klid.
 Nabízí víc zábavy a kultury. Je těžší tam najít práci. Je tam lepší vzduch.
 Lidé se tam líp znají a víc si pomáhají. Všechno je blíž – úřady, školy, nemocnice...
 Je tam horší vzduch. Je tam rychlejší životní tempo, a proto větší stres.
 Je tam všechno levnější. Všechno je dál – úřady, školy, nemocnice...
 Je tam míň zábavy a kultury. Je lehčí tam najít zaměstnání.
 Je tam lepší dopravní spojení. Je tam všechno dražší.

MĚSTO

výhody +

nevýhody -

VESNICE

výhody +

nevýhody -

6. Přečtěte si text. K větám dole přiřaďte tučně vyznačené výrazy z textu.

Jak se žije ve městě?

V posledních sto letech se lidé stále více stěhují z venkova do měst za práci a za pohodlnějším životem.

Byty ve městech jsou napojené na **inženýrské sítě** – to znamená, že teplo, elektřina a voda jsou přivedeny až do bytů. Díky **městské hromadné dopravě** se lidé rychle dostanou tam, kam potřebují. Ve městě je velké množství **obchodů** nebo supermarketů, kde můžete koupit všechno na jednom místě. Lidem se také líbí, že mají blízko **úřady**. Ve městě je také dostatek škol a **rychlá dostupnost zdravotní péče**. Lidé ve městě žijí i proto, že si můžou vybírat z různých druhů služeb a kulturních a sportovních aktivit (kino, divadlo, muzeum, galerie, různé sporty).

Život ve městě má i svoje nevýhody – větší stres, rychlost a **vysokou kriminalitu**, horší vzduch, dopravní komplikace, problémy s parkováním, **delší pracovní dobu**.

Znamená to, že lidé pracují déle:

Je to místo, kam jdeme, když například potřebujeme nový pas:

Jsou do dopravní prostředky ve městě, které přepravují hodně lidí najednou (jako autobusy, vlaky, metro):

Přivádějí do domů a bytů teplo, elektřinu a vodu:

Znamená to, že když se nám něco stane, nemocnice je blízko a doktoři se o nás postarají:

Znamená to, že ve městě je hodně kriminálních činů (krádeží, přepadení...):

Je to místo, kde můžeme nakupovat:

7. Podívejte se na graf. Modrá barva ukazuje, kolik procent lidí žije ve městech, a zelená barva, kolik procent lidí žije na vesnici. Která věta dole je pravdivá? Zakroužkujte.

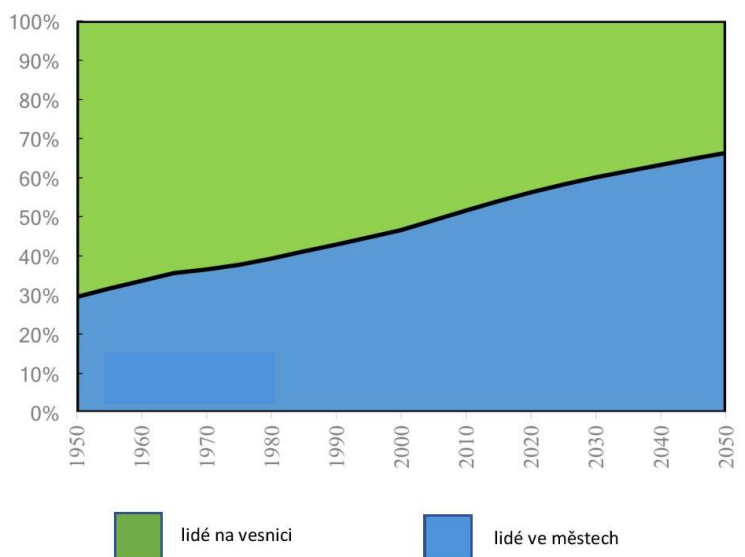
Stále více lidí žije ve městech. ANO NE

Stále více lidí žije na vesnici. ANO NE

V roce 1950 žilo ve městech víc lidí než na vesnici. ANO NE

V současnosti žije ve městě asi polovina lidí. ANO NE

V roce 2050 bude žít ve městech jedna třetina lidí. ANO NE

8. Přečtete si definici. Spojte dole, co k sobě patří. Pak zkuste říct definici vlastními slovy.

Urbanizace je formování a rozvoj městského způsobu života. Hlavním znakem urbanizace je **koncentrace obyvatelstva do měst a růst měst.**

způsob života	lidé
obyvatelstvo	když je něco větší
koncentrace	jak lidé žijí
růst	když je něčeho hodně na jednom místě

9. Rozdělte se do skupin se spolužáky podle toho, odkud jste. Připravte si informace o nejstarším/nejznámějším městě ve vaší zemi. Ukažte jim na mapě, kde je. Najděte jeho fotografii na internetu.

Ve vaší prezentaci musí být odpovědi na tyto otázky:

- Jak se město jmenuje?
- V jaké části země se nachází?
- Kolik má obyvatel?
- Jaké slavné historické památky tam najdeme?
- Proč ještě je dobré to město navštívit?

JMÉNO MĚSTA:	
KDE JE:	
POČET OBYVATEL:	
PAMÁTKY:	
DŮVOD K NÁVŠTĚVĚ:	

10. Proč se lidé stěhují do měst? Napište hlavní důvody.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Jak to všechno začalo? Vystřižni věty a poskládej je za sebou.

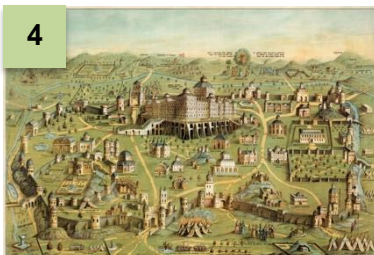
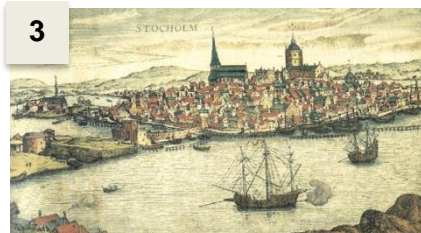
1	V dávných dobách lidé byli lovci. Museli se neustále stěhovat z místa na místo.
3	Asi před 5000 lety se lidé naučili pěstovat orat a zavlažovat a mohli zakládat první stálé osady.
5	Ve městech bylo potřeba stále více lidí na práci, proto se lidé začali stěhovat do měst.
7	Dnes více než polovina lidí žije ve městech. V roce 2050 bude žít ve městech více než 70 % lidí.
4	Díky rozvoji zemědělství byl jídla dostatek, a ne všichni lidé museli farmařit. Začala vznikat řemesla a začal se rozvíjet obchod. V té době také začala vznikat první města.
2	Asi před 10 000 lety začaly lidé pěstovat plodiny a lidé mohli zůstat na jednom místě delší dobu. Když už půda nebyla pro další pěstování dost dobrá, museli svou vesnici zase přestěhovat.
6	Města začala růst v době průmyslové revoluce, kdy byla se začala využívat elektrina a další vynálezy. Přesto ještě před sto lety pouze 2 z 10 lidí žili ve městech.

12. Co znamenají tato slova:

stěhovat se	orat	zavlažovat	osady	zemědělství
řemesla	obchod	pěstovat	průmyslová revoluce	vynález

13. Jak lidé žili v pravěku, starověku, středověku a novověku? Spoj s obrázky.

pravěk	starověk	středověk	novověk
--------	----------	-----------	---------

14. Rozdělte se se spolužáky na tři skupiny. Jedna skupina má za úkol popsat starověké město, druhá středověké město a třetí novověké město. Pak prezentujete spolužákům. V prezentaci by měly být například tyto informace: Jak město vypadalo, co všechno tam bylo, kolik mělo obyvatel.

15. Zakroužkujte správnou odpověď:

- I. Co to je urbanizace
- a) stěhování lidí z měst
 - b) místo, kde můžeme nakupovat
 - c) stěhování lidí do měst

- II. Na jakých kontinentech je největší hustota obyvatelstva:
- a) v Asii a Evropě
 - b) v Americe a v Evropě
 - c) v Americe a Austrálii

- III. Jaký je počet obyvatel v Praze?
- a) 0.5 milionu
 - b) 1.3 milionu obyvatel
 - c) 2 miliony obyvatel

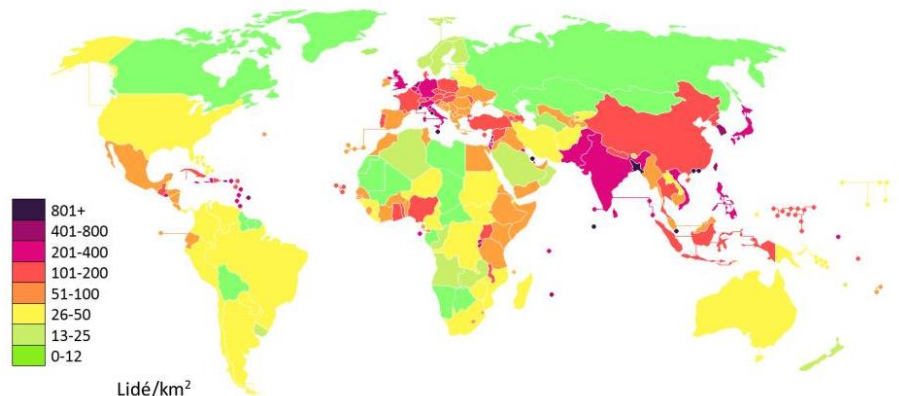
- IV. V jakých 5 městech v České republice je největší počet obyvatel?
- a) Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, Liberec
 - b) Brno, Ostrava, Plzeň, Liberec, Olomouc
 - c) Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, Beroun

- V. Co to je velkoměsto?
- a) město, kde žije alespoň 50 000 obyvatel
 - b) město, kde žije alespoň 100 000 obyvatel
 - c) město, kde žije alespoň 1 milion obyvatel

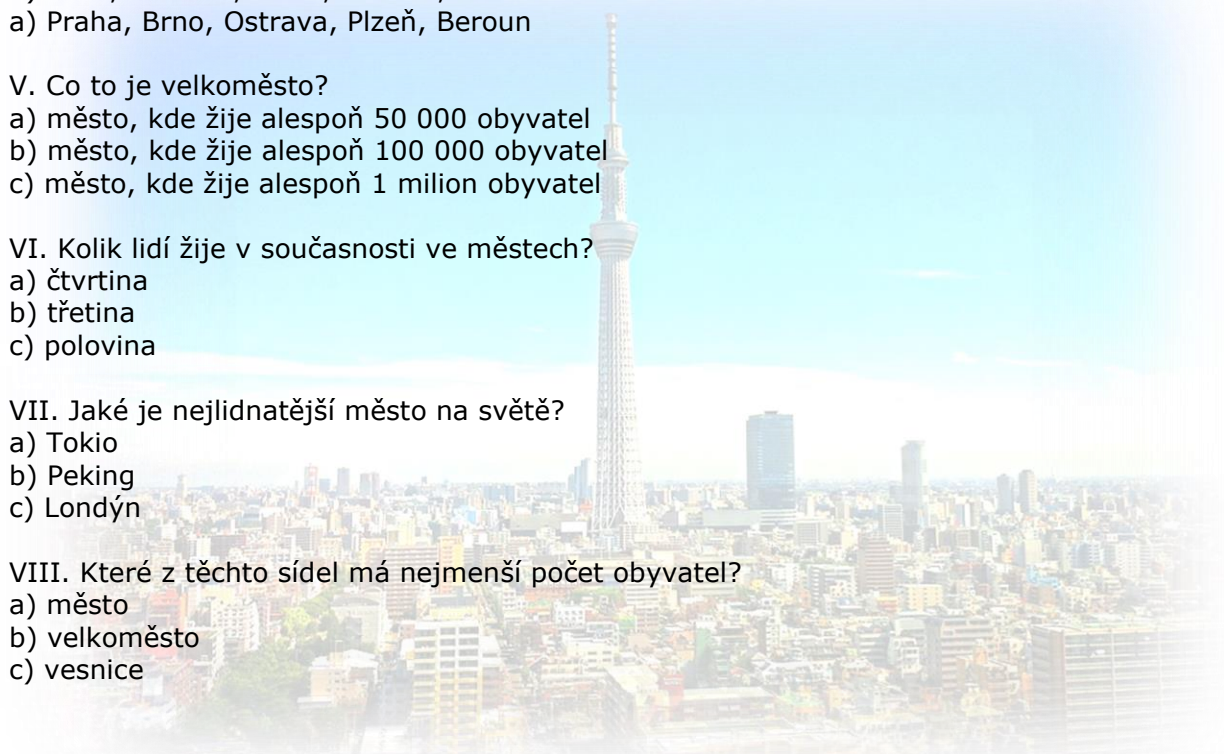
- VI. Kolik lidí žije v současnosti ve městech?
- a) čtvrtina
 - b) třetina
 - c) polovina

- VII. Jaké je nejlidnatější město na světě?
- a) Tokio
 - b) Peking
 - c) Londýn

- VIII. Které z těchto sídel má nejmenší počet obyvatel?
- a) město
 - b) velkoměsto
 - c) vesnice

Lidé/km²

16. Jaké je nejlidnatější město v zemi, odkud pocházíte vy? Kolik v něm žije obyvatel? Kolik žije obyvatel ve městě, že ve kterém bydlíte? Porovnejte se spolužáky a udělejte osu, kam zaznačíte města podle počtu obyvatel.

17. Jaké jsou největší problémy života ve velkoměstech? Přečtete si texty a přiřadíte obrázky k textům (číslo obrázku napište na linku).

Problémy života ve velkoměstech

Více než polovina dnešní populace žije ve městech. V roce 2030 šest lidí z deseti bude žít ve městech a v roce 2050 to bude sedm lidí z deseti. Proces, kdy stále víc lidí žije ve městech, se nazývá **urbanizace**.

Problémem velkých měst je **chudoba**. Chudí lidé ve velkých městech často jí nekvalitní jídlo, nemají práci a jsou více nemocní. Ve slamech (chudinských čtvrtích) žije jedna miliarda lidí. S chudobou je také spojena velká kriminalita.

Mnoho měst trpí velkým znečištěním a hlukem. **Znečištění ovzduší** zabije ročně 1.2 miliony lidí. Například v Pekingu kvůli smogu některé dny zavírají továrny, školy nebo auta nesmí vyjet na silnici.

Lidé ve velkých městech ztratí hodně času cestováním. **Zácpy** jsou na ulicích běžné. Lidé jsou v neustálém stresu.

Bydlení je ve městech drahé, lidé často žijí v malých bytech. Mnoho lidí nemá domov vůbec a žijí jako **bezdomovci**.

Ve velkoměstech lidé vyprodukují obrovské množství odpadu. Odpadky se odvázejí na obrovské **skládky** nebo se vyhazují do moře.

18. Jaké z problémů, o kterých se v textu mluví, jsou ve tvém městě. Jsou tam ještě nějaké další?

19. Města v budoucnu budou růst a v roce 2050 už ve městech bude žít asi 70 % populace. Co můžeme dělat, aby byl život ve městech kvalitnější a abychom neskočili zavaleni odpadky nebo otráveni smogem? Diskutujte se spolužáky.

KLÍČ:

cvičení 1: 4, 1, 3, 7, 8, 2, 5, 6

cvičení 2: na vesnici: 1,4,7 / ve městě: 3,5,6, jinde: v uprchlickém kempu, ve slumu

cvičení 6: delší pracovní doba, úřad, hromadná doprava, inženýrské sítě, rychlá dostupnost zdravotní péče, vysoká kriminalita, obchod

cvičení 7: ANO, NE, NE, ANO, NE

cvičení 13: 1-novověk, 2-pravěk, 3, středověk, 4-starověk

cvičení 15: I. c, II. a, III. b, IV. a, V. b, VI. c, VII. a, VIII. c

cvičení 17: 5, 2, 3, 1, 4, 6

Použité zdroje:

Obrázky:

[cit. 2018-03-10] Dostupné pod licencí Public domain a Creative Commons na WWW:

<<https://pixabay.com/en/africa-tribe-village-fireplace-1685581/>>

<https://en.wikipedia.org/wiki/File:Rwandan_refugee_camp_in_east_Zaire.jpg>

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Apartment_blocks_in_Hong_Kong,_China,_East_Asia.jpg>

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Amsterdam_Cycling_4.jpg>

<<https://pxhere.com/en/photo/1026152>>

<<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bucaramanga-Colombia-slums-1982-1989-IHS-57-07-Children.jpeg>>

<<https://pxhere.com/en/photo/706702>>

<<https://pxhere.com/en/photo/796726>>

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Historical_global_urban_-_rural_population_trends.png>

<<https://pixabay.com/en/shanghai-china-huangpu-river-1225136/>>

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jakarta_slumhome_2.jpg>

<<https://www.flickr.com/photos/pagedooley/386198516>>

<<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Trafficjamdelhi.jpg>>

<<https://pxhere.com/en/photo/1391409>>

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mixed_municipal_waste.JPG>

<<https://pixabay.com/en/city-urbanization-tree-aesthetic-990843/>>

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/fc/Native_Encampment_by_Skinner_Proust%2C_from_Australia_%281876%2C_vol_II%29.jpg>

<https://en.wikipedia.org/wiki/File:Stockholm_1560s_copperplate_Frantz_Hogenberg.JPG>

<<https://pixabay.com/en/pudong-shanghai-china-bund-1798289/>>

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/2f/The_ancient_city_of_Jerusalem_with_Solomon%27s_Temple_%28LOC_pqa.02305%29.jpg>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Sustainable_city>

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:World_population_density_map.PNG>

<<https://pixabay.com/en/unknown-the-offender-prison-city-3195191/>>

<<https://pxhere.com/en/photo/1171156>>

<<http://www.geograph.org.uk/photo/1725948>>

<<https://www.pexels.com/photo/relaxation-forest-break-camping-111362/>>

<<http://www.galerierealit.cz/wp-content/uploads/2016/05/Inženýrské-s%3ADtěpř%3ADpojky.jpg>>

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Public_transport_collage.jpg>

<<https://pixabay.com/en/london-retro-city-road-shops-via-342960/>>

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Střelice,_obecn%3AD_úřad.jpg>

<<https://pixabay.com/en/eye-surgery-female-medical-young-766166/>>

<<https://pixabay.com/en/stopwatch-time-management-time-2061851/>>

<<https://pixabay.com/en/farming-field-agriculture-farm-1914719/>>

<<https://pxhere.com/en/photo/1220701>>

<<https://www.health.mil/~media/Images/MHS/Photos/Moving.ashx?h=428&la=en&w=720>>

<<https://pxhere.com/cs/photo/1072086>>

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c3/Hartmann_Maschinenhalle_1868_%2801%29.jpg>

Statistické údaje (cv.17) převzaty z: <http://www.who.int/bulletin/volumes/88/4/10-010410/en/>